

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Felicia Yap
YESTERDAY

Copyright © Felicia Yap Limited, 2017

Translation Copyright © 2018 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02172-1



Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Felisia Jap

JUČE

Preveo Vladimir Nikolić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2018.

Za Aleksa i Han Šija

Selo u blizini Kembridža, dve godine pre ubistva

Dozvoli da ti ispričam nekoliko opakih tajni. Počecu tako što ću ti pokazati jednu fotografiju.

Ovo sam ja, nekad davno. Bila sam ravna kao daska i klempava. Ako pogledaš pomnije, videćeš da sam nekad imala nadu u očima i vatru u duši. Danas, i nada i vatra su zgasnule. Zbrisale su ih godine hospitalizacije.

Evo druge fotografije. Oh, vidim da se štrecaš. To je sasvim razumljivo. To je, na kraju krajeva, *tvoja* fotografija. Slika tvog lica, nedavno snimljena. Ne izgledaš loše. Niz ramena ti pada plava kosa, imaš impresivne sise. Kaži dragička! Preobraziću se tako da *potpuno* ličim na tebe. Izblajhaću kosu i ugradiću sike baš kao tvoje.

Vidim li to mrštenje na tvom čelu? Ne kapiraš, zar ne? Pitaš se: zašto bih želela da ličim na tebe?

Dozvoli da ti objasnim. Sećam se *svega*. Zaista se sećam. Ja sam *jedina osoba na ovom svetu koja se seća svoje prošlosti*. Celokupne. Uglavnom veoma jasno. Ne šalim se. A to me čini prilično posebnom.

Ne veruješ mi, zar ne?

To je takođe razumljivo. Poput pet milijardi jednodnevaca oko nas, i ti se sećaš samo onoga što se desilo juče. Budiš se svakog jutra sa *činjenicama* u glavi. Sa brižljivo odabranim informacijama o sebi i drugim ljudima. Teturaš se od kreveta do i-dnevnika na blistavoj kuhinjskoj radnoj ploči. Do te tvoje elektronske naprave, tvoje oskudne veze sa prošlošću. Očajna da saznaš šaćicu bednih detalja koje si zapisala prošle noći. Željna da ih pridodaš sećanjima na ono što se juče desilo – i drugim hladnim, beskorisnim činjenicama koje si saznala o sebi.

Prilično bezvezno, zar ne?

Felisija Jap

A ti si se čak i navikla na to, zar ne? Zato što to radiš od osamnaeste godine, nakon što se tvoj bespomoćni mali mozak isključio. Nije nikakvo čudo što zavidiš dvodnevcima, čije je kratkoročno pamćenje ipak malo bolje od tvog. Ali svi ste vi isti.

Podjednako patetični.

Dozvoli da dodam jednostavnu istinu, budući da počinješ polako da me upoznaješ.

Kad sve pamtiš, onda se sećaš šta su ti drugi ljudi uradili (čak i ako se oni toga ne sećaju). Sve do najsitnijih, najstravičnijih detalja. Što u tebi izaziva želju za osvetom, ako su te baš gadno povredili. Mislim, *baš, baš* gadno. Kao, recimo, ako si zbog njih završila u duševnoj bolnici na punih sedamnaest godina. Zbog toga čezneš da im, u ono gluvo noćno doba kad mesečev osmeh izbledi, a sove začute, vratiš milo za drago.

Kad sve pamtiš, takođe ćeš se izvući sa svačim. Osvetom, na primer.

Baš jebeno prikladno, jelda?

Upravo zbog toga ću se ja, Sofija Alisa Ejling, izvući s tim.

Osveta će mi baš prijati. Naročito u svetlu onoga što si mi uradila. Svih jezivih sitnica za koje si kriva, tokom godina. Sećam se svake od njih. *Zbir* upamćenih uvreda čini mržnju jakom. O, da. Čin osvete biće lak.

Zato što se niko neće sećati onoga što ću ti učiniti.

Izuzev mene.

Sreća je proces. Nesreća je stanje.

Dnevnik Marka Henrija Evansa

PRVO POGLAVLJE

Kler

Čovek jeca u kuhinji. Takođe mi blokira put do mermernog pulta gde leži moj i-dnevnik, čija dioda i dalje pulsira ljubičastom bojom. Škiljim; on stiska levu šaku i pravi grimasu od bola. Krv mu kaplje s kažiprsta. Okružuju ga krhotine čajnika.

„Šta se desilo?“, pitam ga.

„Iskliznuo mi je“, kaže, usta stisnutih u tanku liniju.

„Daj da pogledam“, odvrćam, zaobilazeći keramičke krhotine. Dok idem ka njemu, zlatna burma na njegovoj levoj šaci ruga mi se blistavim odsjajem. Zbog toga mi se u misli vraćaju glavne činjenice koje sam tokom godina naučila o svom mužu. Ime: Mark Henri Evans. Starost: 45 godina. Profesija: romanopisac ispunjen nadom da će biti sledeći narodni poslanik za Saut Kembridžšir. Venčali smo se 30. septembra 1995. godine u 12.30, u kapeli Trinita koledža. Našem venčanju prisustvovalo je devet osoba. Markovi roditelji odbili su da dođu. Obećala sam kapelanu Voltersu da ću svakog jutra govoriti samoj sebi da volim muža. Venčanje je koštalo 678,29 funti. Poslednji put smo vodili ljubav pre više od dve godine, 11. januara 2013, u 22.34. Završio je za šest i po minuta.

Još nisam sigurna treba li da se zbog tih višestrukih činjenica koje sam upamtila o suprugu osećam loše, tužno – ili ljutito.

„Pokušao sam da ga uhvatim u padu“, govori Mark, „ali odbio se od mašine za pranje sudova.“

Pregledam posekotinu na kažiprstu. Dugačka je skoro pedalj. Podižem oči do njegovog lica, pogledom upijajući duboke bore iznad obrva. Borice zabrinutosti granaju mu se iz uglova očiju. Stisnute usne. Sećam se da se noćas džilitao u krevetu, kao da ga je nešto progonilo u snovima.

„Izgleda gadno“, kažem. „Idem po flaster.“

Okrenuvši mu leđa, hitam uz stepenice. Činjenica: pribor za prvu pomoć stoji u ormariću pored ogledala u kupatilu. Pre nego što ga otvorim, zastajem ispred svog odraza. Oči što mi uzvraćaju pogled drugačije su od progonjenih očiju koje sam videla juče. Današnje lice ima bistrije zenice. Međutim, obrazi su mi otečeni. Koža oko očiju je podbula.

Noćas sam zaspala plačući. Najveći deo dana provela sam u krevetu.

Pitam se zašto. Zurim u naduveni lik u ogledalu, snagom volje prizivajući relevantne činjenice u mozak. Međutim, razlozi za jučerašnju patnju lepršaju izvan domašaja, nalik krilima neuhvatljivog leptira. Sećam se samo skrivanja, jecanja u jastuk i odbijanja da jedem. Pravim grimasu u znak poraza, a lice u ogledalu uzvraća mi mrštenjem. Mora da je jučerašnju nesreću izazvalo nešto što se desilo prekjuche. Ali šta?

Ne sećam se šta se desilo prekjuche. Zato što ne mogu. Sećam se samo onoga što se desilo juče.

Potrebna sam mužu, kažem sebi s uzdahom. Uzimam pribor za prvu pomoć iz ormarića i silazim niz stepenice. Mark sedi za kuhinjskim stolom, desnom šakom stežući povređeni prst. Usne su mu i dalje povučene sa zuba, u izmučenoj grimasi.

„Daj da je očistim“, govorim, otvarajući pribor za prvu pomoć.

Mark se štreca dok vatom brišem krv. Posekotina mora da je dublja nego što sam mislila.

„Trebalo bi prvo da je dezinfikujem.“ Vadim bočicu antiseptika i skidam čep.

„Nema potrebe da dižeš frku.“

„Neću da ideš naokolo s inficiranim prstom.“

„To je samo mala posekotina.“

Ignorišem ga; sipam izdašnu količinu antiseptika na ranu (on se ponovo štreca) i stavljam mu flaster na prst. Mark otvara usta da nešto prozbori, ali ih zatim zatvara mršteći se.

Ljubim mu prst pre nego što ustanem od stola i uzimam svoj i-dnevnik sa radne površine. Stavljam palac desne šake na dugme za prepoznavanje otiska, izazvavši da ljubičasta dioda PROČITAJTE JUČERAŠNJI UNOS SADA prestane da blešti. Pomeram tekst nadole do poslednjeg zapisa. Sinoć sam napisala:

11.12 Probudila sam se osećajući se grozno. Breme znanja leži na ramenima. Provela sam sat vremena plačući u krevetu. Našla sam Marka usnulog u radnoj sobi u 12.25, probudila ga i dala mu poklon koji sam mu kupila – iako mu je rođendan tek za nedelju dana. Ponovo

Juče

sam briznula u plač, vratila se u krevet. Zapostavila sam sve kućne poslove – čak i vrtlarstvo. Preskočila sam ručak i večeru. Mark je nekoliko puta dolazio u spavaću sobu zabrinutog lica da mi kaže kako će se sutra sve vratiti u normalu. U pravu je. Jučerašnji košmari nestaće ujutru. Živnula sam taman toliko da pojedem bananu, popijem uobičajene pilule i dva singl malt viskija u 21.15 pre nego što sam se vratila u krevet.

Precizan, iako oskudan, opis onoga što se desilo juče. Ali unos ne objašnjava zašto sam plakala. Samo sugeriše da je jučerašnju tugu izazvalo nešto što se dogodilo prekuče. Nešto košmarno. Pomeram tekst do pretposlednjeg zapisa.

Oluja sa grmljavinom sve do 9.47. Posle sam odvela Žaru u šetnju. Ručak se sastoji od goveđih šnici i krompirića u 13.30; sama sam ga pojela na zastakljenoj terasi. Mark je želeo da ruča u radnoj sobi kako bi mogao da nastavi da piše. U 16.50 zaputila sam se u Grejndž roud na dug razgovor sa Emili uz čaj i kolačice. Veče dosadno. Mark se vratio u radnu sobu da još malo piše. Sklupčala sam se ispred televizora sa ostacima ručka zagrejanim u mikrotalasnoj.

Razočarana sam, pa i zbunjena, tim unosom. Pretpostavila sam da će bar donekle rasvetliti razloge jučerašnje tuge. Međutim, zapis je sažet, čak nejasan. Opet ga pretražujem, samo da još jednom ništa ne nađem. Mark možda zna šta se desilo prekuče. Za razliku od mene, on je dvodnevac, koji se seća i jučerašnjice i prekučerašnjice. Zato je drugačiji od većine nas. Zbog toga misli da je superiorniji.

„Sećam se da sam provela najveći deo jučerašnjeg dana plačući“, kažem, zapražajući da je Markovo lice i dalje namršteno. „Ali ne mogu da shvatim zašto.“

Pogledi nam se ukrštaju. U njegovim zenicama vidim taman odsjaj, koji ne mogu da protumačim. Je li to gnev? Tuga? Ili strah?

Okreće se od mene i nekoliko sekundi zuri u moljac orhideju pre nego što mi odgovori.

„Prekuče si zaboravila da popiješ lekove“, izgovara. „To je juče izazvalo recidiv.“

Mora da je u pravu. Činjenica: od 7. aprila 2013. pijem dve vrste lekova, kao što mi je propisao doktor Helmut Džong iz *Adenbrukove bolnice*. Escitalopram i pristik. Dve tablete prvog leka i jednu drugog – svakog dana. Pružam ruku prema kutijici s lekovima na pultu, ponovo češljajući um u

potrazi za važnijim detaljima. Činjenica: 1. juna 2015. u 14.27 otišla sam u apoteku u Njunamu da uzmem najnoviju turu pilula, noseći još jedan recept doktora Džonga. Šezdeset i trideset, dovoljno za mesec dana.

Brojim pilule u svojoj kutijici. Trebalo bi da bude pedeset jednih i dvadeset pet drugih. Umesto toga, preostalo je još pedeset dve jednih i dvadeset šest drugih.

„U pravu si“, izgovaram uzdišući. „Zaboravila sam da popijem lekove.“

Mark gundā, a zatim ustaje sa stolice. Opažam blago popuštanje nape-tosti u njegovim ramenima.

„Ja ću počistiti“, kaže.

Dok se Mark muva po kuhinji s metlicom i đubrovnikom, odlazim do frižidera i uzimam flašu mleka. Creva mi krče od gladi. Sipam kukuruzne pahuljice u činiju. Sedam za kuhinjski pult sa kašičicom, a zatim uključujem radio. Nakon krčanja sledi džingl nekog osiguravajućeg društva. Mark je počistio poslednje krhotine. Ali i dalje želi da popije čaj, pa je uzeo šolju i u nju ubacio filter-kesicu erl greja.

„Dobro jutro, Istočna Anglijo“, kaže muški glas na radiju. „Slušate vesti u osam. Kraljica je dala kraljevski pristanak za predlog zakona usvojen u parlamentu, smišljen da podstakne više mešovitih brakova između jednodnevaca i dvodnevaca, čiji je odnos, kao što to pokazuje popis stanovništva iz 2011, trenutno sedamdeset prema trideset posto. Duboko ukorenjene kulturne predrasude dugo su sprečavale zasnivanje ovih bračnih zajednica. U Britaniji je 2014. godine registrovano svega 389 mešovitih brakova.“

Kradomice gledam u Marka. On meša kocku šećera s jedva primetnim osmejkom na usnama. Znam zašto je zadovoljan. Vesti su povoljno znamenje za njegovu tekuću kampanju da postane narodni poslanik. Činjenica: imao je petlju da se dvadeset godina ranije oženi jednodnevkom Kler Buši, uprkos snažnom protivljenju porodice. On je dvodnevac u dodiru sa potrebama, nadama i strahovima masa jednodnevaca u Britaniji. *U braku je sa jednom od njih.*

„Nedavne naučne studije dokazale su da bračni par jednodnevca i dvodnevca ima sedamdeset pet posto izgleda da začne decu dvodnevce.“

Deca. Činjenica: želim bebu. Srce mi plače za detetom o kome ću moći da se brinem i da ga volim. Ali kako mogu da dobijem dete, kad je seks u mom braku presušio?

„Vlada veruje da će uvećana zastupljenost dvodnevaca pojačati privrednu konkurentnost i produktivnost Britanije“, nastavlja da priča spiker. „Podržala je Zakon o mešovitim brakovima, pravni akt koji odobrava poreske olakšice mešovitim bračnim partnerstvima. Zakon bi trebalo da stupi na snagu 15. februara 2016.“

Kad bi samo znali. Činjenice su važne. Prisilila sam se da ih naučim, sviđale mi se ili ne.

Činjenica: jednodnevcima u braku sa dvodnevcima podvrgnuti su svakodnevnim podsetnicima na ograničenja svog pamćenja. To ih osuđuje na stanje hronične inferiornosti. To je verovatno razlog zašto sam već godinama na antidepresivima. Ipak, ne usuđujem se da razmotrim pomisao da ostavim čoveka koji je ignorisao najveći društveni tabu kako bi se oženio mnome, budući da bi moja budućnost bila krajnje neizvesna ako bih to učinila. Činjenica: Mark je dobio avans od 350.000 funti za *Na vratima smrti*, svoj najuspešniji roman. Živimo u kućerini u Njunamu koja gleda na reku Kem. Šest spavaćih soba, zastakljena terasa i dvorište površine pola hektara. Dva letovanja na Karibima svake godine, let prvom klasom. Da sam se udala za nekog jednodnevca, još bih konobarisala u restoranu *Varsiti bluz*.

Spiker sad brblja o rezultatu jučerašnje fudbalske utakmice između Engleske i Nemačke.

Uzdišem, uzimajući još jedan zalogaj pahuljica. Muljam ih po ustima; njihova sirupasta slatkoća oblaže mi jezik. Moj život je idiličan – ali samo na površini. Činjenice to potvrđuju. Samo da u mom životu postoji dete. Praznina se sve više širi kako godine prolaze – sad mi je trideset deveta. I samo kad bih mogla da se sećam kao Mark. Jaz u našim pamćenjima razdvaja nas kao nepremostiva provalija.

Spiker govori nešto o Kembridžu. Čuljim uši.

„Telo sredovečne žene jutros u zoru pronađeno je u reci Kem, u prirodnom rezervatu u blizini sela Njunam...“

Tresak prigušuje spikerove reči. Dižem pogled sa kukuruznih pahuljica. Mark je ispustio šolju. Sad leži u desetak parčića na podu. Ispred Marka se širi vrela lokva čaja. Mlitava filter-kesica obmotala mu se oko stopala.

„Portparol policije Kembridžširske grofovije kaže da policija tretira smrt kao sumnjivu, i da je istraga u toku“, govori spiker. „Prelazimo na vremensku prognozu. Iz Meteorološkog zavoda navode da će današnji dan biti vetrovit...“

Isključujem radio. Tišina koja sledi dvostruko više je uznemirujuća.

„Šta je bilo?“, pitam.

Mark mi ne odgovara. Pogled mu se gubi u daljini. Ramena su mu napeta.

„Je li to zbog vesti o mrtvoj ženi?“

Moj muž trepće; mora da sam u pravu. *Jeste* zbog nje. Ali zašto?

„Samo su me... šokirale vesti“, izgovara zamuckujući. „Verovatno su je pronašli u Rezervatu *Rajska priroda*, dole niz drum. Strašno. Znači, zato sam jutros čuo policijske sirene.“

Proučavam mu lice. Vilica mu je stisnuta.

„Ne shvatam zašto izgledaš toliko uzrujano.“

„Nisam uzrujan“, kaže, iako zategnutost u njegovim ramenima govori drugačije. „Samo sam nemaran. Prvo čajnik, a sad šolja. Izvini. Opet ću počistiti.“

Okreće se od mene i izlazi iz kuhinje.

Zurim u preostale pahuljice u činiji. Više nisam gladna.

Mark je počistio ostatke šolje i povukao se u radnu sobu u dnu dvorišta. U iskušenju sam da povedem Žaru u šetnju po Rezervatu *Rajska priroda*. Iako su delovi parka najverovatnije odsečeni kordonom, možda ću uspeti da bacim pogled na to šta radi policija.

Stavljam psa na povodac i izlazim na sunčevu svetlost. Jutarnji vazduh je svež, čak prohladan. Nastavljamo u pravcu kapije Grantčester medouza. Žara đipa napred, osećajući miris zeca. Zatežem povodac. Drvena kapija škrip; ulazimo u park. Tlo ispod je mekano, mestimično močvarno. Izbrazdano je otiscima stopala, uglavnom svežim. Ispred nas šareni leptir pleše u vazduhu, treperava silueta na zracima sunca.

Čujem prigušene glasove dok hodamo po šumskoj stazici, mimo nekoliko starih vrbaka i mutnog rukavca reke Kem s desne strane. Crni šlemovi klata se u daljini. Prilazim bliže. Grupa posmatrača stoji na daščanoj stazi, glave okrenute u stranu. Zadržavaju ih trojica policajaca. Između dva drveta razapeta je duga žuta traka, a krajevi joj lepršaju na vetru.

Zatežući Žarin povodac, priključujem se gomili. U teksas odeveni muškarac sa zelenom postavljenom jaknom rukuje kamerom. Reporter u odelu sa zalizanim šiškama priča u mikrofon. Većina ljudi zuri u rečnu obalu. Podižući se na prste, gledam im preko preko glave.

„Bez pametnih telefona.“ Jedan policajac maše prstom prema nekom dečaku.

Prizor koji moje oči vide je razočaravajući. Ne vidim telo – ili vreću za telo. Samo dva čoveka u belim zaštitnim odelima i plavim gumenim rukavicama. Jedan od njih stavlja nešto u plastičnu kesicu. Drugi fotografiše veliko drvo nagnuto iznad reke. Njegovo ogromno stablo, delimično pod vodom, štrči iz reke otprilike sedam metara pre nego što se grana naviše u lisnate grane.

„Šta se dešava?“ Okrećem se ka čoveku u drečavim narandžastim patikama za trčanje.

„Našli su leš neke žene u reci jutros.“

„Ne vidim ga.“

„Odneli su je pre nekog vremena niz onu stazu.“ Pokazuje rukom ka drugoj šumskoj stazi, u suprotnom pravcu od onog iz kog smo došli Žara i ja.

„Mora da je to bio grozan prizor.“

„Stavljali su je u kesu kad sam prvi put protrčao ovuda. To je bilo pre nekoliko sati. Plavuša. Dugokosa. Nisam mogao da joj baš dobro osmotrim lice.“

„Znaš li kako su je našli?“

„Načuo sam od onog čoveka.“ Upire prstom u reportera sa mikrofonom. „Izgleda da ju je neki džoger video zaglavljenu u trsku, okrenutu potrbuške u vodi. Tačno u podnožju onog drveta.“

„O, bože.“

„Voleo bih da sam jutros ustao ranije. Prvi bih je spazio.“

„Pitam se znaju li ko je ona.“

„Novinar je rekao da su u jednom od njenih džepova našli vozačku dozvolu. Ali nije spomenuo ime.“

Klimam glavom.

„Odoh sad. Postalo mi je dosadno. Lep ker.“

Okreće se i odlazi trkom, a patike mu bleskaju između drveća. Vidim da reporter spušta mikrofona. Kamera više ne snima. Popuštam povodac i počinjem da vučem Žaru u pravcu kuće, između vrba koje šušte na vetru.

Jadnica. Pitam se šta joj se dogodilo.

Marka nema kad se vratim kući. Mora da je još u radnoj sobi. Puštam Žaru sa povoca i sipam izdašnu količinu granula u njegovu činiju. Dok ih alavo proždire, oblačim radno odelo i rukavice. Moj dnevnik mi kaže da najmanje dva dana nisam obavljala nikakve baštenske radove. Dvorište sigurno vapi za plevljenjem i potkresivanjem. Svih pola hektara.

Otvaram vrata zastakljene terase i ponovo izlazim na sunčevu svetlost. Vetar se pojačao. Trupkam niz popločanu stazu koja se spušta u pravcu radne sobe mog muža. Prekjučerašnja oluja sa grmljavinom ostavila je trag uništenja po dvorištu. Slomljene grančice su svuda. Stotine listova kovitlaju se ukруг, nošene vetrom. Oluja je čak razbacala nekoliko uglačanih crnih i belih kamičaka duž baštenske staze. Tamna mesta bez trave obeležavaju prostor gde više nema kamenčića.

Nigde ne vidim izmeštene kamičke. Mora da ih je Žara odneo. Ima običaj da, poput hrčka, odnosi i negde gomila stvarčice, zato što moj dnevnik kaže da sam prošlog Božića u njegovoj korpi našla dva kamička i izbalavljenu tenisku lopticu. Dobra sam u saznavanju malih, nasumičnih činjenica, uprkos onome što Mark misli.

Smesta se bacam na posao, uzimajući grabulje iz šupe za alat. Nedugo potom sakupila sam gomilu suvog lišća pored živice ispred kuće. Gomila lišća odaje utešan, zemljasti miris. Vrtlarstvo ima terapeutsko dejstvo; to mora da je istina, pošto osećaj nelagodnosti u mom stomaku iščezava. Ili je to možda zato što velika gomila lišća svedoči da sam jutros uradila nešto korisno. Domaćice poput mene primorane su da ocenjuju svoja dnevna dostignuća brojem predmeta koje su očistile ili sklonile. To je verovatno jedino što nas drži normalnim (ili manje depresivnim). Za razliku od Marka, ja nemam milione prodatih knjiga kojima mogu da se ponosim.

U poređenju sa mužem, u životu sam uradila malo toga na šta mogu da budem ponosna. Moj dnevnik to potvrđuje.

Situaciju ne popravlja činjenica što Mark, poput većine dvodnevnaca, potajno misli da su jednodnevnici glupi. Da smo psihički ograničeni nesposobnošću da se setimo onoga što se dogodilo prekuće. Da posedujemo kratkovidno razumevanje sveta oko nas. Nema petlju da mi to kaže u lice. Ali ja znam da to misli, kad god otvorim usta. Moj dnevnik pokazuje da sam istrpela dvadeset godina snishodljivih šala svog muža dvodnevnca.

Ali neću da lupam glavu time. Neću da razmišljam o svojim nedostacima, bilo stvarnim bilo umišljenim. Ne kad mi se raspoloženje napokon popravlja.

Uzimam nekoliko velikih kesa za smeće iz šupe za alat i počinjem da grabuljam lišće s novom energijom. Nešto zvoni u daljini. Liči na zvonce na ulaznim vratima. Mora da je poštar.

Otključavam bočnu kapiju u ogradi i obilazim oko kuće do pročelja. Neki čovek stoji na verandi, licem okrenut od mene. To nije poštar. Lice mu je koščato i mršavo, sa jakom uglastom vilicom. Kosa mu je protkana sedim vlasima. Njegova snežnobela košulja besprekorno je čista, ispeglana do savršenstva. Oksfordice mu se presijavaju kao dijamanti.

„Izvolite?“ obraćam mu se.

Čovek se štreca, a zatim se okreće ka meni.

„Oh...“; izgovara.

Pogled mu pada na mene; zuri u moje prljavo radno odelo i cipele. Zelenice su mu čeličnoplave boje, skoro magnetski usredsređene. Stavlja ruku u džep na grudima i vadi značku, zakačenu za crni kožni novčanik. Ima oblik snežne pahulje, sa krunom iznad.

„Viši inspektor Hans Ričardson, iz Kembriđžirske policije. Želeo bih da razgovaram sa Markom Evansom.“

„Zašto?“

„Želimo da nam pomogne u istrazi.“

„Šta istražujete?“

„Smrt jedne žene.“

Otvorenih usta buljim u detektiva.

„Sigurno ne, ovaj... smrt one žene na jutarnjim vestima? Čije telo je pro-nađeno u reci Kem?“

„Zapravo, da“, izgovara i klima glavom. „Ja sam glavni istražitelj na tom slučaju. Bio bih vam veoma zahvalan ako biste mogli da zovnete gospodina Evansa. On je vaš muž, pretpostavljam.“

Klimam glavom. Od jutros nešto nije u redu sa kosmosom, ali ne mogu da odredim šta tačno. Gledam mimo Ričardsona; njegov plavo-žuti patrolni automobil parkiran je tačno ispred naše kuće. Za volanom sedi uniformisani vozač, čije je brkato lice zamagljeno zatamnjenim prozorima. Nekoliko komšija viri kroz prozore; jedna susedka čak je izašla na prednju verandu da zuri u nas, još u ljubičastoj kućnoj haljini. Prava je šteta što nesnosni red tipskih kuća u nizu leži tačno preko puta.

„Mark piše u radnoj sobi“, govorim, željna da sklonim Ričardsona od pogleda znatiželjnih komšija. „Pođite za mnom.“

Vodim detektiva oko kuće, primećujući da se na njegovoj svilenoj kravati ponavlja mali motiv. Liči na grčki simbol *pi*, koji sam odavno naučila u školi. Žara đipa oko nas. Ričardson se saginje da ga pomazi po glavi, izmamljujući energično mahanje repom. Dok prolazimo kroz kapiju što vodi u dvorište, rešavam da budem hrabra i pitam:

„Kako se zvala?“

Detektiv pući usne pre nego što mi odgovori.

„Sofija Ejling.“

To ime ni najmanje mi nije poznato.

„Zašto njenu smrt, ovaj... tretirate kao sumnjivu?“

„Ne mogu da kažem.“ Vrti glavom. „Izvinite. Uzgred, imate divno dvorište. Stvarno je zanimljivo.“

„Hvala vam. Pozvaću muža.“

Ričardson klima glavom. Krećem niz baštensku stazu da pozovem Marka. Zebnja uleće i plavi mi srce, pomračujući sve ostalo. Mark se sigurno ne može povezati sa Sofijom Ejling. Ne znam nikakve činjenice o njoj. Da bih to potvrdila, zastajem na tren da izvadim i-dnevnik i ukucavam njeno ime. Ništa ne iskače.

Stižem do vrata Markove jazbine i kucam. Iznutra se čuje glasno uzdisanje.

„Pišem, Kler.“ Markov glas je prigušen, ali u njemu čujem jasnu ogorčenost. „Rekao sam ti da me ne uznemiravaš dok pišem. Upiši to u dnevnik večeras. Provedi malo više vremena učeći tu činjenicu.“

„Hitno je, Mark. Izadi, molim te.“

Felisija Jap

Čujem prigušenu psovku, za čim sledi zvuk koraka u mom pravcu.

Vrata se otvaraju sa glasnom škripom, otkrivajući Markovu uredno sređenu radnu sobu. Moj suprug stoji ispred mene, neusredsređenih očiju. U njima se čak vidi tračak jarosti. Ako je pisao protekli sat vremena, mora da ga je čin pisanja veoma uznemirio.

„Neki detektiv želi da priča s tobom. Viši inspektor Ričardson iz Kembriđširske policije. Istražuje smrt žene o kojoj su jutros pričali na radiju.“

Mark je bleđ kao krpa. Leva ruka mu se trese.